

Rigsdagstidende.

1860. Forhandlingerne paa Landstinget. N° 11.

Tolvte Session.

[Sde: Møde.

Torsdagen den 11te October Kl. 6½ Aften.

(Forsat.)

Lehmann (fortf.): Der staaer endnu foruden alt det Fæstegods, der findes paa Herregaardene, kun den saakaldte mildere Fæstevang tilbage, som hviler paa alle Selveiergaarde, og det er den, som Lovgivningen uden den allermindste Betænkelse kan hæve, fordi i det Mindste i Hovedsagen Eier og Bruger der ere den samme Person. Den gjennemgaaende Tanke i alle Bestræbelser for Fæsteafsløsningen har jo ikke været at blive Fæsteindretningen qvit, thi det kunde skee paa en dobbelt Maade; det kunde navnlig skee ved at ophæve Forpligtelsen til at bortfæste Gaardene og saaledes lade Godseieren indtræde i den fulde og uindskrænkede Eiendomsret over Fæstestederne; men det er ikke det, vi have villet, men vi vilde, at Brugeren skulde blive Selveier, og det er det, som lettest kan naaes i de Tilfælde, hvor Eier og Bruger ere den samme. Jeg troer, at det vil give et ikke uvæsentligt Tillæg til Opnaaelsen af det, som dog er Hovedsagen, nemlig den fuldstændige Eiendomsret, at den indføres paa alle Eiendomme, der ere i Selveieres Besiddelse, eller i et saadant Arvefæste, som dermed kan sættes i Klasse. Det vil være af en ikke lidet Betydning selv for Den, som kun er i Besiddelse af en enkelt Gaard, at han kan faae fuldstændigt Vederlag for sin Eiendom; det vil navnlig kunne komme mangen En tilgode,

som paa Grund af personlige Forhold, Al-der osv. ikke mere seer sig fuldstændigt istand til at drive sin Gaard selv, og jeg troer, at det vil forebygge mange ubetimelige og i deres Følger fordærvelige Aftægtscontracter. Det vil naturligviis have en endnu meget større Betydning for Den, der besidder Mere end en enkelt Gaard, at han saaledes kan gjøre sig sine Gaarde frugtbringende paa hvad Maade han anseer det for meest tjenligt for sig, selv hvor han enten paa Grund af locale Forhold eller paa Grund af legale Hindringer ikke kan lægge dem sammen til een Eiendom. Den eneste Betænkelse, der kunde være ved denne Bestemmelse, forekommer mig at være fuldstændigt afværget ved Tilføiningen om de tyve Aar, — og jeg har Tvivl, om Niemedet ikke kunde naaes med en kortere Tidsfrist, — thi det kan ikke nægtes, at der ved Bortsalg af Fæstegods under Sæbegaarde vilde kunne fremkomme mange Combinationer, som vare betænkkelige, dersom der strax opnaaedes en Afbenyttelsesret, som ikke var knyttet til nogen Fæsteforpligtelse, men saasnart en Gaard har været i Selveier-Besiddelse i en lang Række af Aar, og da navnlig i 20 Aar, antager jeg, at den maa fuldstændigt kunne forsvare sig selv. Der vil efter min Overbeviisning ingen Fare være for, at der kan staves nye Sæbegaarde med fri Forpagtning ved Opkjøb af Selveiergaarde — dertil ere de meget for dyre, — og naar der saa kun er Garanti for, at ikke selve Salget kan fremtræde som illusorisk, antager jeg, at Selveieiidommen vil kunne forsvare sig selv. Saaledes er der da i Virkeligheden gjort